

BİDEN'İN 'SOYKIRIM' AÇIKLAMASI TÜRKİYE KARŞITLIĞINI CESARETLENDİRİYOR

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

ABD Başkanı Joe Bidenın 24 Nisan 2021 tarihinde 1915 Olayları ile ilgili olarak yaptığı sözde soykırım açıklamasının dünya genelinde yankıları olmuştur. 24 Nisan 2021de Beyaz Saray tarafından yayınlanan metinde Türkiye ifadesinin kullanılmaması, İstanbul yerinde Constantinople denilmesi Türkiyeyi doğrudan sorumlu tutmadığı yönünde yorumlara sebep olsa da metin genel olarak dünyada Türkofobinin güçlenmesine ve şiddet eğilimlerinin cesaretlenmesine neden olmuştur.

ABD Başkanı Bidenın hukuki ve tarihi bilgiden yoksun bir şekilde hukuki bir kavram olan soykırımı kullanmasının ardından, Fransada Ermeni terör örgütü ASALAnın saldırılarında şehit olan Türk diplomatların anısına yapılan bir paylaşımı beğenen Valance kent meclisinde encümen olarak görev yapan Türk belediye meclis üyesi Yasin Yıldırımın istifaya zorlandığı haberleri gündeme gelmiştir[1].

Belçikada da La Belgique gazetesi, bir Ermeninin 1915 olayları ile ilgili yazısına cevap mektubu gönderen Türkiyenin Brüksel Büyükelçisi Hasan Ulusoyun yazısını yayımlamamıştır. Büyükelçilik, gazetenin 24 Nisanda Belçika Ermenileri Komitesi Başkanı Nicolas Tavitianın 1915 olaylarına ilişkin Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürke, Türkiyeye, Türk tarihine ve devlet yöneticilerine yönelik tarihi, hukuki gerçeklerden uzak suçlamalarla dolu bir yazısını yayınladığını belirtmiştir. Gerçeklerle örtüşmeyen bu yazıya cevap olarak Büyükelçi Hasan Ulusoy tarafından kaleme alınan mektup çeşitli gerekçelerde sansüre uğramış ve gazetede yayınlanması engellenmiştir. Bu engelleme üzerine Büyükelçilik, Büyükelçi Ulusoyun cevabını Twitter üzerinden yayınlamıştır[2]. Büyükelçi Ulusoy, metinde bazı aşırı Ermeni grupların gerçeklerin ortaya çıkmasını engellemeye çalıştığını vurgulamıştır. Ayrıca hukuki bir kavram olan soykırımın yalnız uluslararası mahkemelerde kullanılabileceğine de mektubunda yer vermiştir[3].

Avrupa Birliğinin ifade özgürlüğüne verilen önem konusunda ne kadar hassas olduğu herkesin malumudur. Buna rağmen, Fransa Parlamentosu, Fransada Ermeni soykırımı yok diyen kişilere ceza yolu açan yasa tasarısını 12 Ekim 2006 tarihinde görüşmüştü. Yasa tasarısı, 19 oya karşılık 106 oyla kabul edilmişti. Türkiye ve Fransadan gelen tepkilerden sonra tasarı tartışılmış, Fransa hükümeti Senatoya gönderilmesinin önünü tıkamıştı. 2016

yılında Senato'ya gönderilen tasarıya 146 senatör hayır, 156 senatör ise kabul edilmesi için oy kullanmıştı ve tasarı Ekim 2016'da yasalaşmıştı. Yine, ifade özgürlüğüne orantısız bir saldırı olarak değerlendirilmiş ve tepki ile karşılaşmıştı. Fransa Anayasa Mahkemesi, bazı suçların reddinin suç sayılmasına ilişkin yasanın ilgili hükmünü 2017 yılında iptal etmiştir. Söz konusu yasa, Fransa'nın 29 Ocak 2001 tarihinde resmi olarak tanıdığı sözde Ermeni soykırımının inkârını da kapsamaktaydı[4]. Dolayısıyla, sözde soykırımın tarihte yaşanmadığını söylemek ifade özgürlüğü konusunda herhangi bir yasa ile engellemez, bu konu ileri sürülerek bireyler istifaya zorlanamaz.

Hatırlanacağı gibi, Kasım 2020'de Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, Paris'te Ermenistan için yardım toplayan Ermeni derneğine destek ziyaretinde bulunmuştu[5]. Macron, 2019'un başında da 24 Nisan Ermeni Soykırımını Anma Günü olarak ilan etmişti ve ilk defa 24 Nisan 2019'da resmi bir tören düzenlenmişti[6]. Macron'un 1915 olaylarını Türkiye'nin aleyhine kullanmak konusundaki istikrarı açık bir şekilde görülse de bu durum Macron'a özgü olarak algılanmamalıdır. Fransa dış politikası da bu konuda istikrarlı bir grafik çizmektedir. 1975 yılında görevi sırasında şehit edilen Türkiye'nin Paris Büyükelçisi İsmail Erezin saldırıya uğramasından birkaç saat sonra Fransa televizyonlarında Türkiye'ye yönelik saldırgan yorumlar görüldüğünün hatırlanmasında fayda vardır[7].

Fransa sözde soykırım ekseninde Türkiye ile ilgili dosyası kabarık bir ülkedir. Söz konusu dosyaya, ABD Başkanı Biden'ın 24 Nisan açıklamasından sonra yeni bir vaka daha eklenmiştir. 25 Nisan 2021 tarihinde, Fransada, Saint-Die-Des-Vosges'de, 10 araçla gelen sayıları kırk civarında Ermeni bir grubun Türk bir aileye yönelik saldırısı gündeme gelmiştir [8]. Saldırı sonucunda Türk aileden biri yoğun bakımda olmak üzere üç kişi hastaneye kaldırılmıştır. Çevre kentlerden bir araya gelerek saldırıyı düzenlediği bilinen Ermenilerle ilgili henüz bir gelişme yoktur.

Düşünce özgürlüğü kavramının küresel olarak bıçak sırtı bir durumda olduğunu söylemek mümkündür. Hukukun ve tarihin gerçeklerin hiçe sayıldığı ve bunun alışkanlık haline geldiği günümüzde siyasi kaygılar ön plana çıkmaktadır. Popülizm ve oy kaygısı ile hareket edildiği sürece bir zamanlar önemli olan ancak artık değerini yitiren ahlaki prensiplere veda edilmektedir.

*Fotoğraf: <https://www.amerikaninsesi.com/a/biden-ermeni-iddialari-icin-soykirim-dedi/5865357.html>

[1] Dışişlerinden Fransada Türk Belediye Meclis Üyesinin İstifaya Zorlanmasına Tepki, TRT Haber, 28 Nisan 2021, <https://www.trthaber.com/haber/gundem/disislerinden-fransada-turk-belediye-meclis-uyesinin-istifaya-zorlanmasina-tepki-576341.html>

[2] Notre réponse à une contribution externe pleine d'accusations et de mensonges publiée dans La Libre Belgique le 24.04.2021 n'est pas partagée par ledit journal. Notre

droit de réponse étant dénié,voici notre réponse afin d'honorer notre responsabilité d'informer le public, 29 Nisan 2021, <https://twitter.com/TurkEmbBrussels/status/1387757399419858951>

[3] Belçika Gazetesinden Skandal, TRT Haber, 29 Nisan 2021, <https://www.trthaber.com/haber/dunya/belcika-gazetesinden-skandal-576964.html>

[4] Fransada da Soykırım Yok Demek Suç Olmaktan Çıktı, Medyascope.tv, 27 Ocak 2017, <https://medyascope.tv/2017/01/27/fransada-da-soykirim-yok-demek-suc-olmaktan-cikti/>

[5] Fransa Cumhurbaşkanı Macrondan Ermeni Derneğine Destek Ziyareti, Sputniknews.com, 22 Kasım 2021, <https://tr.sputniknews.com/avrupa/202011221043268594-fransa-cumhurbaskani-macrondan-ermeni-dernegine-destek-ziyareti/>

[6] Fransada İlk Ermeni Soykırımını Anma Günü, Deutsche Welle, 24 Nisan 2021, <https://www.dw.com/tr/fransada-ilk-ermeni-soykirimini-anma-günü/a-48462112>

[7] Bilâl N. Şimşir, Şehit Diplomatlarımız, Bilgi Yayınevi: Ankara, Aralık 2000, s. 175.

[8] France: Armenian Mob Attacks Turkish Family, 4 Injured, Anadolu Agency, 26 Nisan 2021, <https://www.aa.com.tr/en/europe/france-armenian-mob-attacks-turkish-family-4-injured/2220592>

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "BİDEN'İN 'SOYKIRIM' AÇIKLAMASI TÜRKİYE KARŞITLIĞINI CESARETLENDİRİYOR." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2021 / 29. Mayıs 10. Erişim Temmuz 09, 2026. <https://avim.org.tr/tr/Yorum/BIDEN-IN-SOYKIRIM-ACIKLAMASI-TURKIYE-KARSITLIGINI-CESARETLENDIRIYOR>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır